

Algemene bespreking van de ontwerpbegroting 2020 van het BHG Brussels Parlement – donderdag 12 december 2019

Mijnheer de Voorzitter,
Dames en Heren Ministers en Staatsecretarissen,
Collega's,

Vandaag staat de begroting van het Brussels Gewest en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie voor 2020 op de agenda.

Einde mei hielden we verkiezingen. En einde juli, na het schrijven van een ambitieus regeerprogramma voor de periode 2019-2024, kon de nieuwe regering de eed afleggen. Een regering met 6 nieuwe ministers.

En die nieuwe regering gaat behoedzaam te werk. Het is goed dat de nieuwe ministers en staatssecretarissen zichzelf de tijd gunnen om hun bevoegdheden en departementen grondig te leren kennen, alvorens de beleidsopties van het regeerakkoord volop te implementeren.

Het is dan ook normaal dat de begrotingsaanpassing 2019 die we 2 weken geleden goedkeurden, vooral van technische aard was.

Het is dan ook normaal dat de voorliggende begroting 2020 in haar grote lijnen nog veel gelijkenissen vertoont met die van vorig jaar.

Pas in de lente mogen we ons verwachten aan meer ingrijpende wijzigingen in de begrotingscijfers. Voor het eerst sinds vele jaren, kondigt de regering, nu reeds, een begrotingsaanpassing aan voor het voorjaar 2020. Deze aanpassing zal vorm geven aan het wijzigend beleid.

En de vaste wil om fors te investeren is er nog steeds.

Over deze investeringen is al heel wat te doen geweest. Volgens sommigen zadelen ze de toekomstige generaties op met een te grote schuld of vormen ze een gevaar voor de financiële gezondheid van ons Gewest. Er werden ons doembeelden voorgeschoteld, apocalyptische scenario's, vergelijkingen met vervlogen tijden, simplistische vertalingen van familiaal budgetbeheer naar overheidsboekhouden, volledig bij te haren getrokken verwijzingen naar het investeringsbeleid in de private sector...

Natuurlijk is dat een deel van het spel tussen meerderheid en oppositie. Wie hier al wat langer in ons parlement zetelt, is dat inmiddels gewend. In de 15 jaar dat ik hier zetel heb ik het nooit anders geweten. Maar het heeft er de achtereenvolgende regeringen niet van weerhouden om een voorbeeldig budgettair parcours te rijden.

De enige maatstaf om dat parcours te beoordelen zijn de rekeningen, zoals ze worden afgeklopt door het Instituut voor de Nationale Rekeningen. Wie hun verslagen nakijkt, zal er de bevestiging van vinden.

Vorige week hielden we een debatavond met professor Paul De Grauwe. Een rasechte Brusselaar, maar ook een internationaal gerenommeerd economist en publicist, momenteel verbonden aan de London School of Economics and Political Science, een autoriteit inzake de relatie tussen de markt en de overheid. Ik had feitelijk de collega's moeten uitnodigen...

Wat hebben we geleerd ?

Een eerste misvatting die uit de wereld moet worden geholpen, is dat enkel private investeringen productief zouden zijn. Private investeringen zijn dat zeer zeker, maar oordeelkundige overheidsinvesteringen zijn dat ook. Als men de economische motor draaiende wil houden, dan zijn ze absoluut noodzakelijk. Dus... indien ingevolge de demografische evolutie en het toenemend internationaal belang van ons Gewest er niet dringend wordt geïnvesteerd in een betere mobiliteit en nog performanter openbaar vervoer, dan dreigt de economische activiteit te vertragen, de leefbaarheid te verminderen, de productiviteit achteruit te gaan en een verarming op te treden.

Dit is een fenomeen dat zich in de stedelijke gebieden van gans Europa voordoet. Het is het gevolg van een desinvestering in de openbare infrastructures die zich de voorbije decennia heeft voltrokken. In de naoorlogse periode, in de gouden jaren zestig, werd in gans Europa massaal geïnvesteerd in de openbare sector, in het publiek domein, in de vooruitgang. Decennia lang, in de jaren tachtig, negentig en het begin van deze eeuw, konden we teren op deze investeringen. We kenden economische groei en toenemende welvaart.

Na de golden sixties volgden evenwel ook periodes van stagnatie en van crisis. De beschikbare middelen werden door de overheden maximaal ingezet om het welvaartspeil op niveau te houden, om de inmiddels sterk uitgebouwde sociale zekerheid te garanderen.

Men ging hierin zover dat schulden werden gemaakt, niet om te investeren, maar om de lopende uitgaven ten behoeve van de bevolking te dekken. Men moest op een zeker ogenblik zelfs gaan lenen om de intresten op de uitstaande schuld te betalen. De rentesnieuwbal ging aan het rollen. Dit leidde tot inflatie, hoge rentes, het zette niet alleen een rem op de publieke investeringen maar ook op de private. Ernstige recessie dreigde en dus dwong de Europese overheid de nationale overheden hier paal en perk aan te stellen. We belandden in een lange periode van budgettaire restricties, van besparingen. Investeren in broodnodige overheidsinfrastructures werd de laatste der prioriteiten.

Intussen verouderden de infrastructuren. Grote “kunstwerken” zoals bruggen & tunnels, hebben de kwalijke neiging om na een dertigtal jaren volledig afgeschreven te zijn. Met wat oplapwerk kan men hun houdbaarheid nog wat rekken, maar vroeg of laat loopt het fout.

Het is in feite het verhaal van o.m. onze Brusselse tunnels, bijna allemaal gebouwd met het geld van de gouden jaren zestig, en nadien volledig opgebruikt tot ze letterlijk begonnen af te brokkelen. Het is het verhaal van onze metro. Ooit met veel enthousiasme aan begonnen en na de afwerking van een paar lijnen, nooit verder uitgebouwd.

Waar staan we vandaag?

Na vele jaren van desinvesteringen, groeit het besef dat de tijd rijp is om het roer te keren en om de welvaart en de groei opnieuw uit te bouwen via overheidsinvesteringen. Zeker in de steden. De nieuwe Europese commissievoorzitter, Ursula von der Leyen, schetste hiervoor trouwens een nieuw perspectief in haar inaugurale rede. Dat is hoopvol.

Dat de nieuwe Europese Commissaris voor Economie, Paulo Gentiloni, als Italiaan vanuit eigen land alles weet over deze problematiek...

Dat België met gewezen premier Charles Michel als voorzitter van de Europese Raad en met Didier Reynders als Europees Commissaris nu het plan om tot “een investeringspact” te komen meteen op het hoogste bevoegde niveau kunnen tillen, bepleiten en verdedigen is meer dan hoopvol.

Ons land heeft als eerste de vinger op de wonde gelegd. We moeten de Europese boekhoudkundige regels aanpassen aan de nieuwe noden en realiteiten. Mijn fractie is ervan overtuigd dat dat zal lukken.

We mogen de economische, budgettaire en financiële opportuniteiten die zich vandaag aandienen, niet missen. De begroting van het Brussels Gewest is structureel in evenwicht, we beschikken over een AA+ rating. De rente heeft nog nooit zo laag gestaan. De jaarlijkse kost van onze uitstaande schuld is meer dan onder controle.

Zoals onze minister van Financiën en Begroting, Sven Gatz, en onze directeur van het Brussels Agentschap van de Schuld, de heer Dominique Outers, het hebben aangetoond in de Commissie Financiën kunnen we de geplande investeringen perfect aan. De uitstaande schuld zal stijgen, maar de aflossing ervan zal de lopende uitgaven niet in het gedrang brengen.

In de gegeven omstandigheden zadelen we de toekomstige generaties **niet** op met een ondraaglijke schuld, maar investeren we in de infrastructuren die ze absoluut nodig hebben om verder te bouwen aan de toekomst.

Gouverner c'est prévoir, gouverner c'est préparer l'avenir.

Dat is wat we nu moeten doen, dat is wat de regering zal doen. Maar we moeten dat verstandig en volgens de regels doen. Mevrouw Bertrand en mevrouw Van achter, mijn fractie en ik zijn niet ongevoelig voor een aantal van jullie bemerkingen, los dan van de overdrijvingen. Jullie hebben een punt.

We willen duidelijk zijn.

De investeringen waarover we spreken, de investeringen die we buiten de begroting van lopende uitgaven willen houden, waarvoor we willen lenen... deze investeringen mogen geen verdoken lopende uitgaven zijn. Het moeten productieve investeringen zijn. Investeringen die in elke normale boekhouding het voorwerp uitmaken van afschrijvingsregels op lange termijn. In onze ogen klopt het plaatje in wat voorligt. En dat moet zo blijven. Ook bij de begrotingsaanpassing in de lente, zal dat zo moeten zijn.

Maar hoe moet het dan met de nieuwe initiatieven van de regering ?

Het spreekwoord zegt: "*nieuwe bezems vegen goed*". In politiek is dat niet altijd zo makkelijk omdat de middelen natuurlijk niet onbeperkt zijn. Dat zijn ze nooit en nergens. In het Brussels Gewest spreken we dan over zo'n 5 miljard euro, een behoorlijk groot bedrag. Een redelijk bedrag om de opdrachten van de gewestelijke overheid mee te financieren.

Nieuwe regeringsleden willen eigen initiatieven ontwikkelen, willen eigen klemtonen leggen. Dat is normaal. Maar aan politiek doen, betekent keuzes maken!

Wie dus iets nieuws wil financieren, moet onvermijdelijk op zoek gaan naar ruimte in de middelen waarover hij of zij beschikt.

Iets kan worden afgeschaft:

- Omdat het niet meer prioritair is.
- Omdat het voorbijgestreefd is.
- Omdat het niet doeltreffend is gebleken.

Die keuzes maken, gebeurt onvoldoende. Ik heb tijdens de budgettaire discussies in de verschillende commissies, op enkele uitzonderingen na, nog maar weinig gehoord over waar budgettaire ruimte kan worden vrijgemaakt.

De komende maanden moeten dus worden gebruikt om een grote lenteschoonmaak voor te bereiden. Pas dan zal de begrotingsaanpassing die wordt aangekondigd zinvol zijn.

De bezems zijn nieuw, in principe moet ze uitstekend kunnen vegen.

Mijn fractie roept op tot verantwoordelijkheidszin.

Wees enthousiast over het ontwikkelen van nieuw beleid, maar wees even gedreven om te snoeien en te wieden. Ga niet zoeken in andermans tuin. Verfraai en zet uw eigen hof op orde.

Het is een oefening, die bij aanvang van de nieuwe legislatuur dient te gebeuren.

Het is een oefening die bepalend zal zijn voor het verder verloop van deze legislatuur.

Het is een oefening die zal bepalen of de nieuwe regering succesvol zal zijn.

En ook hier wil ik collega's Alexia en Cielkje meegeven dat ze een punt maakten. Het onderbenuttigingspercentage in sommige beleidsdomeinen geeft aan dat er marge is, om binnen de beleidsdomeinen bijsturingen door te voeren. Het heeft ook niet de minste zin dat pararegionalen thesaurieën opbouwen of oppotten. Tijdens een commissievergadering kwam tot uiting dat dit nog wel gebeurt. Kapitaalsopbouw is in deze tijden van negatieve rente contraproductief. Met de Europese boekhoudkundige regels voor ogen is het zelfs dom.

Zoek naar efficiëntiewinst. De voorbije legislatuur heeft het Gewest de lokale besturen ongelooflijk ondersteund. Mijnheer de minister-president, onder uw beleid zijn de gemeenten van een globaal tekort naar een structureel evenwicht en zelfs een globaal overschot geëvolueerd. Ook zij kunnen door een nauwere samenwerking met het Gewest en een nauwere onderlinge samenwerking efficiëntiewinsten boeken. We moeten hen daartoe aansporen.

De komende jaren worden in Europa slechts beperkte groeiperspectieven verwacht. We moeten niet hopen op een plotse toename van de groei om zonder moeite nieuw beleid te kunnen financieren.

Open Vld wil grote en noodzakelijke investeringen mee mogelijk maken, maar onze minister en wijzelf zullen oplettend toezien dat het structureel evenwicht niet in gevaar wordt gebracht.

Mijn fractie is ervan overtuigd mijnheer de minister-president, mijnheer de minister van Financiën en Begroting, dat jullie erin zullen slagen om samen met de collega's een grote lenteschoonmaak te houden.

En om in de tuintermen te blijven: lukt het u, dan zit u de komende legislatuur wellicht op rozen.

Wij keuren alvast de voorliggende begroting 2020 goed!

Carla Dejonghe

Fractievoorzitter Open Vld